Een ecogram maken: de omgeving

Met een ecogram brengen we de belangrijke sociale contacten van de cliënt in kaart. Het ecogram houdt rekening met verschillende leefgebieden. Het is als een röntgenfoto van het sociaal netwerk.

Een ecogram is een schema van het sociaal netwerk van de cliënt. Bij een ecogram gaat het niet alleen om familie, maar ook om niet-familieleden waarmee de cliënt een belangrijke persoonlijke verbinding heeft zoals vrienden, oude kennissen en collega's, geestelijk raadslieden. In een ecogram kunnen ook meer 'zakelijke' contacten opgenomen zijn zoals artsen, de fysiotherapeut, huishoudelijke of verzorgende medewerkers of de activiteitenbegeleidster. Een ecogram laat in één oogopslag de omvang en de kwaliteit van het netwerk van de cliënt zien.

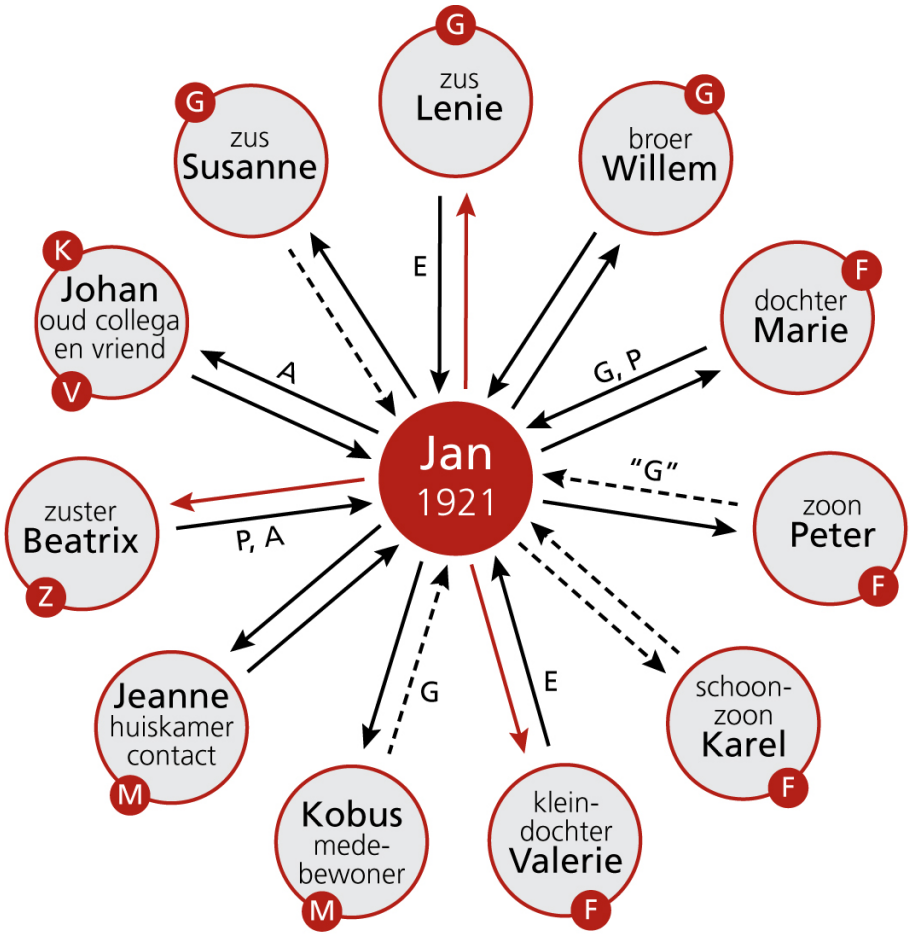

Symbolen

ondersteunend
neutraal
gespannen

P = praktische steun
G = gezelschap
A = advies en uitwisselen informatie
E = emotionele steun

Een voorbeeld van een ecogram: Ecogram van Jan de Vries

Een ecogram heeft de vorm van een ster. We tekenen een cirkel in het hart van het schema. Daarin staat de naam van de cliënt. Vervolgens maken we rondom deze cirkel allerlei rondjes. De rondjes staan voor de persoonlijke contacten van de cliënt. Meestal gaat het om een aantal vaste gegevens:

1. Gezin van herkomst (G). Bij ouderen gaat het dan meestal om broers en zusters. Bij jongere generaties ook om de ouders.
2. Overige familieleden (F). Dit zijn (klein-)kinderen, zwagers, schoonzussen, neven en nichten.
3. Vrienden (V). Het contact is van persoonlijke en emotionele aard en kan een belangrijke steun zijn.
4. Oude buren, collega's en kennissen (K). Het contact is van sociale aard en doorgaans wat vormelijker.
5. Buren (B). Meestal zijn dat gang- of huiskamergenoten waarmee men een band ervaart.
6. Raadslieden (R). De pastoor, de dominee of een Humanistisch raadsman.
7. Zorgverleners (Z).

De cirkels worden via een lijn verbonden met het hart. Er zijn drie soorten lijnen. Een dikke lijn voor de ondersteunende relatie. Een stippellijn voor een neutraal contact en een stippellijn wanneer de relatie gespannen is. Elke lijn is ook met een pijl gericht: van de cliënt naar de ander, van de ander naar de cliënt en wederzijds (twee pijlen). De aard van de verbinding wordt met een letter aangeduid. Een P-lijn staat voor 'praktische steun'. Een G-lijn betekent 'gezelschap'. Een A-lijn staat voor advies en uitwisselen van informatie en een E-lijn zegt dat er emotionele steun gegeven wordt.

Voorbeeldvragen bij het maken van een ecogram

- Met wie praat u als u het moeilijk hebt?
- Welke rol speelt deze persoon in uw leven?
- Hebt u contact met de zusters of andere medewerkers in huis?
- Met wie heeft u telefoongesprekken?
- Met wie gaat u (weleens) naar buiten?
- Hoe is het contact met familieleden?
- Van wie krijgt u bezoek?
- Bij wie gaat u wel eens op bezoek?
- Heeft u vast gezelschap bij het eten, in de huiskamer of tijdens activiteiten?
- Correspondeert (brieven, ansichtkaarten, fax, e-mail) u? En met wie is dat?
- Gaat u wel eens uit logeren en bij wie?
- Heeft u de afgelopen tijd aan iemand iets uitgeleend of heeft u van iemand iets geleend?
- Wie komt er op uw verjaardag / bij wie gaat u op verjaardag?
- Zijn er personen die voor u belangrijk zijn, niet genoemd?